

de SAAMBINDER

KERKELIJK WEEKBLAD VAN
DE GEREFORMEERDE GEMEENTEN

06 Reizend naar
Jeruzalem

12 Nieuwe kerk
GG Yerseke

20 Unicorn of eenhoorn

Een gebed van David

Wijlen ds. J. Fraanje

Er staat slechts een zeer kort opschrift boven Palm 86: 'Een gebed van David'. Het was voor David geen vreemd werk om biddag te houden, mensen. Mochten wij door genade in zulk een gestalte, als een behoeftige leerling, vragen of God ons leiden mocht.

► **Leer mij, HEERE, Uw weg**
Psalm 86:11a

David was zich bewust geworden van zijn ellendigheid. De noodzakelijkheid om van God geleerd te worden was diep in zijn ziel gezonken. 'HEERE', zo begint hij te vragen, 'neig Uw oor, verhoor mij; want ik ben ellendig en nooddruftig'. Gij zult zeggen: 'Zijn we dat allemaal niet?' Van nature zijn wij zonder onderscheid allen ellendig en nooddruftig, maar we nemen het niet over en zijn geen levende leerlingen.

Bij de voorpagina:

GEREFORMEERDE GEMEENTE RIDDERKERK

In 1906 ontstaat er in Ridderkerk een afdeling van de Gerefomeerde Gemeente onder het kruis te Rotterdam. Op 26 december 1910 wordt deze afdeling zelfstandig. Na zes jaar in een houten gebouwtje aan

de Legendijk te hebben gekerkt, verrijst er in 1913 aan dezelfde dijk een nieuw kerkgebouw met ruim 400 zitplaatsen. In 1951 wordt het aantal zitplaatsen uitgebreid tot 750. Op 21 oktober 1970 slaat ds. A.M. den Boer de eerste paal van het huidige kerkgebouw. Hij mediteert daarbij over Genesis 28:19a: 'En hij noemde den naam derzelve plaats Bethel'. Op 17 februari 1972 neemt hij de nieuwe Bethelkerk (met ruim 1100 zitplaatsen) in gebruik met een preek over Genesis 31:13a: 'Ik ben die God van Bethel'. In 1986 wordt het kerkgebouw uitgebreid met een aantal zalen en in 2022-2023 wordt het geheel grondig gerenoveerd en verduurzaamd. De geschiedenis van de gemeente is beschreven in 'Zegeningen van de God van Bethel' en 'Trouw van de God van Bethel'. De gemeente telt 679 belijdende leden en 343 doopleden.

Wij liggen vijandig dood in zonden en misdaden en daarom kan alleen vrije genade ons levende, biddende leerlingen maken.

David had door de Heilige Geest geleerd dat alle godsdienst zijn oorsprong moet hebben uit God en dat alle godsdienst buiten God verteerd zal worden. David was een levende bidder, maar ook een naakt uitgestroopte bidder, die geleerd had niets over te houden dan God alleen.

'Leer mij, HEERE, Uw weg', zegt hij. Hij vraagt niet om zijn weg, ook zegt hij het de Heere niet voor hoe Hij het doen moet; nee, hij vraagt nederig, uit behoefte des harten, om geleerd te worden. En eenmaal geleerd zijnde, zou hij in Gods waarheid wandelen, daar was hij zeker van.

O, dat kostelijke gebed van een arme leerling: 'Verenig mijn hart tot de vreze Uws Naams'. Mochten wij tezamen op die plaats gebracht worden. Dan zou niet een ander, maar wij zelf, ieder persoonlijk, voor zich, de schuldige voor en onder God worden.

Twaalf verspieters

Hoe staat het met ons? O volk, met al ons geld en goed, mooie huizen en weelderig leven, eer en aanzien, kunnen wij nog de ellende in hart en huis niet ontlopen. Ach, dat wij in schaamte wegzonken tegenover zulk een voorbeeld van godzalig leven. Wij lezen van Mozes in de woestijn dat er twaalf verspieters gezonden werden naar 't beloofde land, doch er waren tien beroerders bij. Zij brachten een slecht gerucht voort en zochten door ongeloof geheel Israël af te trekken. Maar Jozua en Kaleb brachten een goed gerucht voort en stilden de beroerte in het leger. Zij brachten een tros druiven mee en leefden veertig jaar in geloof op de belofte. Veertig jaren dwaalden die twee mannen in de onherbergzame woestijn en zagen een geheel geslacht voor hun ogen sterven. En toch zijn die twee door het naakte geloof Kanaän binnengegaan, doch ook slechts die beiden alleen van de duizenden die uit Egypte geleid zijn.

Waarom alleen Jozua en Kaleb? Omdat er een andere geest in hen was. Het naakte geloof kan niet elke dag Kanaän zien en druiven eten, nee, zij hebben slechts eenmaal een vrucht uit Kanaän gezien en gesmaakt en moesten toen veertig jaar in geloof op de belofte leven, eer ze de volle oogst binnen mochten halen.

Wandelt u nog naar de regel van uw oude natuur?

Levende leerling

Hoe staat het met u en mij op weg en reis naar de eeuwigheid? Jongelingen, jongedochters, ouders en ouden van dagen? Wandelt u nog naar de regel van uw oude natuur en de regel der zonde? Arme onbekeerde mensen, hebt gij in uw leven weleens een ogenblik geloofd dat alles wat gij hier boven de verdoemenis krijgt, algemene genade is, om Christus' verdiensten u gegeven? En dat nu te moeten waarderen en niet te kunnen waarderen, o, dat mocht u nog eens in verootmoediging onder God brengen en met David als een levende leerling doen vragen: 'Heere, leer mij Uw weg'.

Ik stond eens aan het bed van een stervende, die mij als laatste woord zeide: 'Predik toch nooit een leven buiten de ware afsnijding in zichzelf; leg geen remonstrantse grondslag die wij zelf aan kunnen nemen; maar predik eerst de afsnijding, daarna de inlijving, daarna de aanneming, want met minder zal het niet kunnen'.

O gemeente, ik hoop in alle schuld en zwakheid door God getrouw gemaakt te worden u geen kussens onder de oksels te naaien en u rustbankjes toe

te schuiven waar geen rust mag zijn. Nee, ik hoop de volle raad Gods uit te dragen.

En gij, volk des Heeren, die met bewustheid voor uzelf zeggen mag: 'Het zij verre van mij dat ik anders zou roemen dan in het kruis van onze Heere Jezus Christus', de Heere sterke en versterke u, en vermeerder al meer en meer uw geloof. Hij geve u genade om als een getuige tegen de zonde en tegen de wereld uw loopbaan ten einde te lopen. Hij verwaardige u als een schijnend licht en zoutend zout de tijd uwer inwoning door te brengen. Het oog der wereld is op u gericht, volk, zou het u dan niet betamen om als een levend getuige tegen de zonde naar de Goddelijke regel te wandelen?

Oefening in het geloof

'Gijlieden zult Mijn getuigen zijn'. Ook dat staat in het testament van uw oudste Broeder. En dat niet voor een enkele keer, of met buitengewone gelegenheden, nee, dagelijks als een levend getuige te wandelen de tijd die overig is om in het vlees te leven. Hij geve u ook veel gebedsleven, want wees er zeker van: of het gebed zal u de zonde doen nalaten, of de zonde zal u verlokken het gebed te doen nalaten. Hij geve u veel oefening in het naakte geloof op de belofte. Elke voetstap, gezet door het geloof, is een stap in de rust. Een levendig wandelen door het geloof is een wandelen in vrede, maar een wandel buiten God is enkel onvrede.

De God des vredes heilige u geheel en al, en uw geheel oprechte geest en ziel en lichaam worde onberispelijk bewaard door Hem in de liefde. God mocht de waarheid aan jong en oud nog zegenen, de zwakken tot versterking, de onbekeerden tot bekering, de huichelaar tot ontdekking en het ware Sion tot bevestiging en fundering in Christus om Zijns Naams wil. ♦

Ds. J. Franje overleed op 3 september 1949, nu bijna 75 jaar geleden.

Uit:
HET ABC VAN HET GELOOF
dr. A. Comrie
(uitg. De Banier, 2016).

H

HOREN

Vragen van het hart

Het tweede wat wij ten aanzien van dit 'horen' hebben beloofd, is het beantwoorden van enkele vragen.

Eerste vraag

Iemand zou kunnen vragen: 'Wij horen wel spreken over het 'neigen van het oor' en over 'horen', maar waar en hoe spreekt Jezus Christus tot de ziel? Ik zal het u zeggen. Voordat er een geschreven Woord was, sprak de drie-enige God tot de mensen door openbaringen, gezichten, dromen en hoorbare stemmen. Maar nu heel het Woord is opgeschreven, is dat opgehouden. God en Christus spreken nu alleen maar door het gegeven Woord, dat de Heilige Geest in het hart indrukt en dat kracht heeft tot zaligheid voor de uitverkorenen. Wij moeten niet met de geestdrijvers meegesleept worden en het Woord gaan verachten, zoals bij velen onder hen helaas de gewoonte is. Maar het Woord, het opgeschreven Woord, moet ons dierbaar zijn! Daar moeten we steeds weer naartoe en daaraan moeten we alles toetsen. Daarop moeten we acht slaan, zoals we doen bij een licht dat in een donkere plaats schijnt (zie 2 Petr. 1:19). Alle geestelijke ervaringen die niet door of volgens of in overeenstemming met het Woord zijn, worden u door de duivel wijsgemaakt; het zijn alleen maar inbeelden en hersenschimmen.

Tweede vraag

Iemand vraagt misschien: 'Maar wat is het Woord dat Jezus ons wil laten horen?'

► Mijn antwoord is dit:

- a. In het *algemeen* gesproken wil Christus dat wij naar heel het Woord zullen luisteren: naar de wet, om ons te overtuigen van schuld en ons uit onszelf tot Jezus uit te drijven; en naar het Evangelie dat de zaligheid van de zondaar verkondigt. Naar de wet, om alles wat we doen in overeenstemming te laten zijn met de nooit ophoudende eis van de wet, als de enige regel waaraan we ons moeten houden. Naar het Evangelie dat ons aanwijst in Wie onze kracht is om de wet te gehoorzamen. O, wat is het heerlijk om tussen Sinaï en Sion te wandelen; om steeds opnieuw naar Jezus te gaan en Hem te vragen om kracht, zodat we alles kunnen doen wat God in Zijn eeuwig blijvende wet van ons eist.
- b. Maar in het *bijzonder* zijn er verschillende woorden waarvan Christus vooral wil dat wij die zullen horen. O, let daar toch op.
  - In de verzen die aan de hier besproken tekst voorafgaan, vinden we een *vragend* woord 'Waarom weegt gijlieden geld uit voor hetgeen geen brood is, en uw arbeid voor hetgeen niet verzadigen kan?' (zie Jes. 55:2). Het is alsof Jezus aan ieder die niet-wedergeboren is, vraagt: 'Arme mens, wat is de reden dat u uw kostelijke tijd zó doorbrengt, en op deze manier al uw moeite en inspanning verspilt? U doet datgene wat uw ziel niet zal kunnen helpen op de dag van de benauwdheid! O, laat dit voor ieder toch een vraag mogen zijn, opdat men tot dit geestelijke 'horen' gebracht wordt.
  - Jezus wil ook dat men Zijn *lokkend* woord zal horen: 'Komt herwaarts tot Mij, allen die vermoeid en belast zijt, en Ik zal u rust geven' (zie Matth. 11:28 en 29). Als u bekommerd bent, niet weet hoe het moet en radeloos in uzelf bent, dan lokt Hij u om bij Hem te komen.

► wordt vervolgd

Toewijding en heilig leven

G.R. van Leeuwen, Opheusden

Van Lodenstein is een boeteprediker, die een reeks van misstanden aan de kaak stelt. Maar ook is hij een dominee die aan de gemeente op pastorale wijze geestelijk leiding geeft.

Mensen die tobben over hun geestelijk welzijn roept hij op niet moedeloos te worden. 'Neen, dat baat daartoe niet, maar tot de Heere gaan opdat Hij Zich over u ontferme en uw ziel genezen worde'.

Van Lodenstein is somber gesteld over het geestelijk klimaat. Het hapert aan geestelijk leven, verstand en ervaring. Hij plaatst er een positieve opdracht tegenover, gericht aan trouwe arbeiders in de wijngaard: 'Wij zijn schuldig te zoeken een geopende deur om te spreken de verborgenheid van Christus. We moeten wandelen met wijsheid om niemand in de zonden of valse leringen toe te geven, om altijd de mensen te winnen. Daartoe is nodig dat ons woord altijd in aangenaamheid met zout besprengd is'.

Droefheid

De droefheid over de zonde neemt in de beschouwingen van Van Lodenstein een belangrijke plaats in. 'Het hele werk van de godsdienst', omschrijft hij met de woorden 'beking' en 'geloof'. Het eerste gezicht dat een mens van zichzelf krijgt, is tweërlei: hij ziet dat hij een zondaar is én hij ziet dat Jezus Christus Zaligmaker is. Het verdriet dat een mens tegen een goed doende God

gezondigd heeft en dat nog steeds doet, heeft tot gevolg dat hij voortdurend zijn levensweg met tranen natmaakt, omdat hij ziet wat hij vroeger is geweest. Die houding is wel heel anders dan over de zonde heen springen. In dat geval wordt het doen van zonde verkleind of zelfs ontkend. In de sterk separerende preken van Van Lodenstein roept hij op tot zelfonderzoek en een heilig leven. De boom wordt aan zijn vruchten gekend! Een sterfbed is altijd aangrijpend. De mensen die op 6 augustus 1677 om de stervende Van Lodenstein heen staan, zijn er getuige van hoe zijn leven ten einde loopt. Het is voor hen bijzonder om te horen en te zien hoe de stervende man zich gedraagt. De dood is voor hem geen verschrikking. Verwonderd vraagt hij zich zelfs af: 'Is dit sterven? Dan sterf ik wel gemakkelijk'. Hij ziet er naar uit om verlost te zijn van de zonde en voor eeuwig bij God te zijn. Wat een gelukkig uitzien!

Waardering

Als we terugblikken op het leven van Van Lodenstein, dan valt in de eerste plaats zijn toewijding aan God op. Hij stelde zich dienstbaar op. Het gebed om vernedering en volgzzaamheid is van wezenlijke

betekenis. De wil van de mens wordt dan ondergeschikt gemaakt aan de wil van God. De mystieke kenmerken van zijn denken passen daarbij. Hij was daarin geen uitzondering. Zijn geestverwanten waren er eveneens van doordrongen dat de gelovige zich met gedachten, woorden en daden in de eerste plaats naar God dient te wenden. In hun preken namen die oproep en opdracht een grote plaats in.

De diep doorleefde overtuiging van Van Lodenstein dat hij leefde voor het aangezicht van God, doortrok zijn dagelijkse leven. Hij bracht in de praktijk wat hij in zijn gedichten, op de preekstoel en in zijn boeken verwoordde. Hij verbond de innerlijke beleving van zijn godsvrucht aan een zichtbare, uiterlijke levenswandel. Bij die levenspraktijk valt vooral soberheid op. Materialisme was hem vreemd. Doordat hij ongehuwd bleef, kon hij een wat afgezonderd leven leiden. Daarin namen meditatie en andere geestelijke oefeningen een belangrijke plaats in. Desondanks was hij maatschappelijk betrokken.

Regelmatig ging hij namens de kerkenraad in gesprek met de leden van de vroedschap om een waarschuwend stem te laten horen. Die verantwoordelijkheid voelde Van Lodenstein ook ten aanzien van de kerk. Hij was ervan overtuigd dat de kerk alert moest zijn en voortdurend gereformeerd diende te worden om echt gereformeerd te blijven.

Conservatief

Van Lodenstein kan in zijn levenspraktijk ascetisch genoemd worden. Toch stond hij met beide benen in de samenleving. Hij kende de samenleving waarvan hij deel uitmaakte. De huisbezoeken, de kerkenraadsvergaderingen, de contacten met de magistraat en wat hij zag en hoorde tijdens zijn reizen in het land en wandelingen door de stad, voorkwamen dat hij wereldvreemd zou worden. Hij was ervan op de hoogte dat er in de dynamische zeventiende eeuw veel veranderde op economisch, theologisch, filosofisch, cultureel en wetenschappelijk gebied. Dat betekende dat er steeds nieuwe keuzes

gemaakt moesten worden. Vernieuwingen waren voor hem eerder een bedreiging dan een kans of een uitdaging. In dat opzicht was hij een conservatief denkend mens. Voor die plaatsbepaling koos hij bewust en hij maakte zijn keuzes, zoals in zijn hele leven zicht- en merkbaar was, in afhankelijkheid van God en biddend met een geopende Bijbel.

Roepingsbesef

Van Lodenstein wist zich van God en Zijn Woord afhankelijk. Dat kenmerkte zijn levenshouding. Tegelijkertijd was die bewuste instelling het beslissende vertrekpunt voor leer en leven. Deze dingen maken hem tot een voorbeeld ter navolging. Daarbij moeten we ons ook realiseren dat hij geen volmaakt man was. Hij nam zijn beslissingen als een zondig mens, met zijn eigen karakter, maatschappelijke positie en dus ook zijn beperkte zienswijze. Daarom mogen we hem niet op een voetstuk zetten, maar het is ook niet nodig om zijn eigenaardigheden breed uit te meten. We mogen hem zien als een voorbeeld in Gods kerk en in de samenleving. Hij was een ingetogen man, die vaak zorgen had over veel van wat hij zag en hoorde. Hoezeer hij de nadruk legde op het innerlijke leven, toch had hij oog voor de medemens en voor zijn kerkelijke en maatschappelijke omgeving. Als predikant, schrijver en dichter heeft hij invloed mogen uitoefenen op het geestelijk leven van mensen. Verenigd te zijn door het geloof in Jezus Christus en als vrucht daarvan te mogen en -met vallen en opstaan- te kunnen leven tot eer van Zijn heilige Naam: het waren de grote doelen waarvoor hij leefde en waartoe hij zich geroepen voelde. Van Lodenstein legde veel nadruk op de heiliging van het leven, in het diepe besef dat het werk van de Heilige Geest daarbij noodzakelijk is. Dat is in onze tijd niet minder nodig! ♦

▶ Van Lodenstein kan in zijn levenspraktijk ascetisch genoemd worden. Toch stond hij met beide benen in de samenleving. Hij kende de stad Utrecht.

▶ slot

Reizend naar Jeruzalem

W.B. Kranendonk, Amersfoort

‘Ds. Fraanje was bij velen in ons land gezien en geliefd. Zeker bij Gods volk nam hij een grote plaats in. Hij had de gave om het kostelijke van het snode te onderscheiden’. Dat zei ds. H. Ligtenberg bij de begrafenis van zijn ambtsbroeder in Barneveld. ‘Maar dat scherp onderscheiden ging nooit zonder innerlijke bewogenheid’. Op 3 september 1949 - bijna 75 jaar geleden - nam de Heere de 70-jarige dienstknecht tot Zich.

Ruim veertig jaar diende de in 1878 geboren Jozias Fraanje de Gereformeerde Gemeenten. Hij begon in 1908 als oefenaar in Goes. Vier jaar later werd hij dat in Terneuzen. Binnen een jaar na zijn komst vroeg de kerkenraad aan de classis of oefenaar Fraanje ‘kan worden bevorderd tot predikant’. Nog hetzelfde jaar bevestigde ds. J.R. van Oordt hem als predikant.

De Zeeuwse afgevaardigden merkten al direct dat de eenvoudige oefenaar, die geen schoolopleiding had genoten, wél een eigen mening had. Enkelen vroegen hem om het oude ambtsgewaad te gaan dragen. Dat bestond uit mantel, bef, steek en kuitbroek. Ds. Fraanje wees dat resoluut van de hand: ‘In die kleren van Napoleon ga ik niet lopen’.

Naar de Veluwe

Na Terneuzen diende ds. Fraanje de gemeenten van Rotterdam-Centrum (1913), Goes (1916) en Barneveld (1918). Aan de laatste gemeente zou hij ruim dertig jaar verbonden blijven; hier was zijn thuis. Jaren later zou ds. A. Vergunst opmerken: ‘Het is opmerkelijk dat ds. Fraanje, rondborstig zoals de Zeeuwen doorgaans zijn, zo lang zo hartelijk verbonden was aan de Barnevelders die als

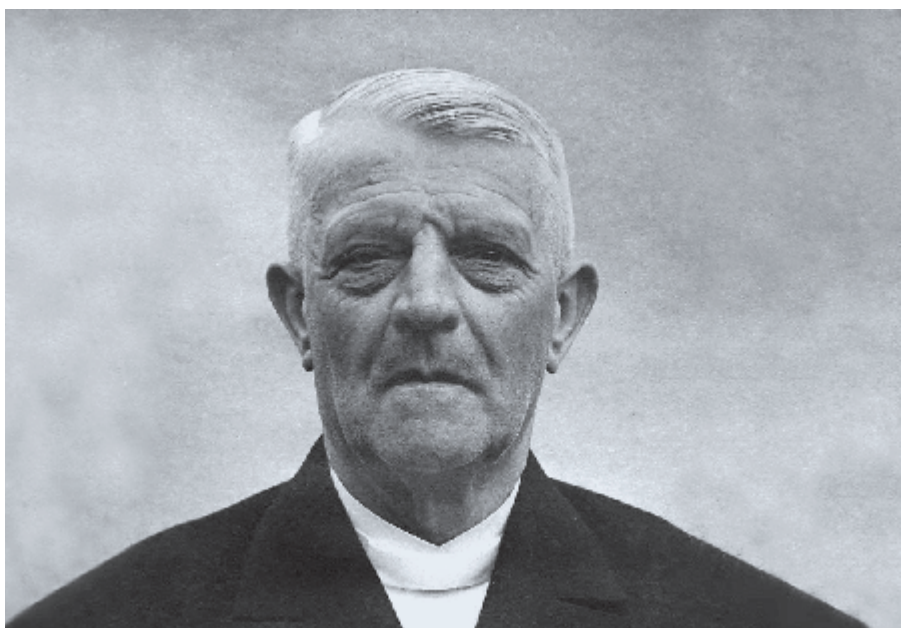
echte Veluwenaren meer gesloten en afwachtend zijn’.

Ds. Fraanje was niet alleen de predikant van Barneveld, maar ook de pastor van de Veluwe. In zijn gedachtenrede, gehouden in oktober 1943, ter gelegenheid van zijn 25-jarige bediening in Barneveld zei hij zelf: ‘Toen ik hier kwam, waren er in de classis slechts acht gemeenten; nu zijn er tweeëntwintig en twee nog niet zelfstandige gemeenten. Ik heb

alleen als leraar in deze classis gestaan; nu zijn er vier predikanten’. De invloed van ds. Fraanje op de Veluwse gemeenten is nog jaren na zijn overlijden merkbaar geweest. Zij hebben doorgaans een gemoedelijke inslag. Heel lang was daar ook minder aandacht voor regelingen en organisatie; zaken die bij ds. Fraanje niet op de eerste plaats stonden. Zijn zorg was dat door de aandacht voor de vorm en de organisatie het geestelijke leven zou gaan kwijnen. Op dit punt verschilde ds. Fraanje van zijn geestelijke vader, ds. G.H. Kersten. Die was groot voorstander van een goed geordend kerkelijk leven en spande zich daar steeds voor in.

Opleiding

Bekend is dat ds. Fraanje lang bezwaren had tegen de Theologische School. Toen ds. Kersten daarvoor midden jaren twintig heel concrete stappen zette met het aankopen van een gebouw in Rotterdam, bedankte ds. Fraanje in 1925 als curator. Dat veranderde nadien wel. Vier jaar later kwam hij terug in het curatorium. Het verschil van opvatting met ds. Kersten verdween gaandeweg. Eenzelfde ontwikkeling was er op gebied van eigen scholen. Eerst preekte ds. Fraanje ertegen, later wees hij ouders erop hun kinderen toch vooral naar eigen scholen te sturen.

► Ds. J. Fraanje overleed 75 jaar geleden.

Opvallend is dat ds. Fraanje, die vele Generale Synodes als afgevaardigde bijwoonde, in geen enkel deputaatschap zat, afgezien van het deputaatschap Buitenlandse kerken waar hij na de oorlog lid van werd. Was dat omdat hem het werk in deputaatschappen niet lag? Vond hij het te veel organisatie?

Wel werd hij lid van enkele tijdelijke commissies, zoals die welke de stichting van een tehuis voor wezen en ouden van dagen moest onderzoeken (GS, 1934). Of de commissie die zich moest bezinnen op vragen rond huwelijk en echtscheiding (GS, 1937). Veelzeggend was dat hij als betrekkelijk jong predikant in 1922 benoemd werd in de commissie die de gesprekken met de Christelijke Gereformeerde Kerken moest voeren. Acht jaar later was hij lid van de commissie die de bezwaren tegen de prediking van de gebroeders Overduin onderzocht. Kennelijk werd zijn inbreng in deze commissies gewaardeerd. Het toont aan dat ds. Fraanje geestelijk gezag had. Daarmee heeft hij de kring der gemeenten gediend. Daardoor had hij ook geestelijke banden met mensen en gemeenten buiten het eigen kerkverband.

Zijn lust en zijn leven

Vooraf door het geestelijk onderwijs in zijn prediking was ds. Fraanje bij velen geliefd. Dat was zijn gave, daarin lag zijn kracht. Hij was onvermoeibaar in het preken. Zelfs toen hij oud en zwakker was geworden, bleef hij het doen. In 1948 preekte hij nog 263 keer buiten zijn eigen gemeente en hield hij in ruim zes weken 32 dankdagdiensten in vijftien gemeenten. Ds. W.C. Lamain schreef later over hem: 'Wat heeft die leraar mogen werken zolang het dag was. Wat heeft hij in zijn leven toch veel gereisd, en door het gehele land de gemeenten gediend. Het was zijn lust en zijn leven om het eeuwig Evangelie te verkondigen'.

Op 3 september kwam het einde. Niet als achtenswaardige dienaar des Woords, maar als arme, begenadigde zondaar werd Jozias Fraanje gezaligd. In zijn laatste nieuwjaarspreek (1949), vatte hij het zo samen: 'Niets van mij, maar alles van Hem, zo gaan wij naar Jeruzalem'. ♦

In Gods Woord komen veel woorden voor in hun letterlijke betekenis, maar soms hebben die een figuurlijke betekenis. In dat geval is er sprake van beeldspraak. Zo'n woord wordt wel een metafoor genoemd. In deze rubriek een aantal voorbeelden daarvan.

De mirte

Wijlen ds. J. Schipper

De mirte is een plant die gebruikt werd en wordt tijdens het loofhuttenfeest. Ze maakt onderdeel uit van een loelav, die bestaat uit een palmtak, twee wilgentakken en drie mirtetakken, die samengebonden zijn tot een bundel.

De opdracht daartoe vinden we in Leviticus 23 vers 40. In de Bijbelse tijd diende ze als een dankoffer: 'Opdat uw geslachten weten, dat Ik de kinderen Israëls in loofhutten heb doen wonen, als Ik hen uit Egypteland uitgevoerd heb' (Lev. 23:43).

De mirt is altijd groen, heeft witte bloemen en geeft een lieflijke geur. Men sierde de woningen vaak met deze plant en men omwond het hoofd met mirtekranen, als er dagen van blijdschap waren. Of het nu zomer of winter is, het deert de mirteboom niet. Al bedekt de sneeuw de naalden, ze vallen niet af, en de hitte verkleurt ze niet.

Meisjes dragen weleens deze naam. Ook dat gebeurde al in de Bijbelse tijd. Voordat Esther haar Perzische naam kreeg, had ze een echte Hebreeuwse plantennaam: Hadassa. En die naam betekent *mirt*. In de Grieks-Romeinse wereld was de mirt als symbool van de liefde aan Venus gewijd en de Grieken schreven deze heesterstruik een reinigende kracht toe. Kortom, de mirt stond en staat goed bekend. Overigens kunnen ze niet overal groeien. Ze hebben vochtige grond nodig. Ze worden dan ook veelal in de diepte gevonden.

Om al die genoemde kenmerken is de mirt in Gods Woord op sommige plaatsen een aanduiding van het door de Heere gegeven nieuwe leven, van de wedergeboorte. Als de Geest Zich aan het Woord paart, worden distels en doornen uitgeroeid en dan gaat de Heere daarvoor in de plaats dennen- en mirtenbomen geven. Dan geeft de

Heere een totale vernieuwing. Jesaja geeft dit beeld van de wedergeboorte in hoofdstuk 55: 'Voor een doorn zal een dennenboom opgaan, voor een distel zal een mirtenboom opgaan; en het zal den HEERE wezen tot een naam, tot een eeuwig teken, dat niet uitgeroeid zal worden' (Jes. 55:13). De mirt is dus een aanduiding van het nieuwe leven, dat God schenkt midden in de dood.

De mirten groeien in de diepte. Ze hebben vocht nodig. Zacharia heeft ze in de diepte zien staan: 'Ik zag des nachts, en zie, een Man rijdende op een rood paard, en Hij stond tussen de mirten, die in de diepte waren; en achter Hem waren rode, bruine en witte paarden' (Zach. 1:8). In feite ziet Zacharia een beeld van Gods kinderen die in de diepte (laag bij de grond) leven van de wateren des Geestes. Zo delen ze in de liefde van God.

De mirtebloem is ook een bruidsbloem. Welnu, de mirten in de diepte vormen een beeld van de bruidsgemeente. Ze hebben het nieuwe leven leren kennen, waar ze dood waren in zonden en misdaden. De Heere *vindt* ze in de diepte, maar Hij *brengt* ze ook steeds weer in de diepte. Anders zijn ze niet handelbaar. ♦

► slot volgt

Het Woord aan het jonge hart gelegd

Vanuit de commissie Catechese, ds. J. Beens, Scherpenzeel

We mogen weer. We mogen weer catechisatie gaan geven. We mogen weer catechisatie gaan geven aan uw zoon en/of dochter, aan onze catechisanten. We mogen hen 'de leer die naar de godzaligheid is' bijbrengen.

Hellenbroeks methode 'van vraag en antwoord' is altijd nog een beproefde methode gebleken. Als ouder(s) zult u wat er gelezen en geleerd moet worden wel met hen bespreken. Een aantal jaren geleden heeft de commissie de opdracht gekregen om aan de bekende vragen en antwoorden uit "Voorbeeld der Goddelijke Waarheden" een Leestekst, Kernbegrippen en Ankerplaatsen toe te voegen in een fraaie uitvoering. Veel gemeenten maken van deze methode dankbaar gebruik. De commissie is inmiddels bezig met een herziening van deze uitgave. Daarover worden de kerkenraden te zijner tijd geïnformeerd.

Tot eeuwig welzijn

Terug naar die vragen en antwoorden. Het is zo belangrijk voor de catecheet dat hij weet dat er thuis ook aandacht aan de catechisatieles besteed wordt. Want al die vragen en antwoorden laten iets voelen van de noodzaak van het leren van de geloofsleer. Ook dat de Heere nu juist door al die kennis heen, die Hij middellijk gebruikt, wil werken tot Zijn eer en tot eeuwig welzijn van onze jongeren. Samen gevoelen we wel dat het niet gemakkelijk is om onze catechisanten

aan het leren te krijgen. Om Zijn wegen te bewaren. Want dat laatste is toch waarom we catechiseren. Hoor de Wijsheid: 'Welgelukzalig zijn zij die Mijn wegen bewaren'. Als de Wijsheid zegt: 'Nu dan, kinderen, hoort naar Mij', hebben we dan samen niet de verantwoordelijkheid om te doen wat we kunnen doen? Om onze kinderen, onze catechisanten, te wijzen op en voor te leven in datgene wat de Heere ons wil leren door Zijn Woord en Geest? De vraag stellen is haar beantwoorden. 'En indien iemand wijsheid ontbreekt...'

Opzien en uitzien

Catechiseren geeft opzien. Hopelijk ook een uitzien om onze jongeren

weer te zien op de wekelijkse momenten. En u ziet er als ouder(s) op toe dat er thuis over de inhoud (na) gesproken wordt.

De commissie heeft aan het begin van het vorige seizoen een catechetenmorgen georganiseerd – die breed gewaardeerd werd – en waarop ook naar voren kwam dat het nog niet zo eenvoudig is om op een goede manier met de methode om te gaan. Vaak komt de catecheet tijd tekort om een volledig hoofdstuk te behandelen. De jonge catecheet met weinig ervaring wil misschien alles inzetten wat geboden wordt. De wat meer ervaren catecheet zal vooral 'leunen' op zijn eigen manier van catechiseren, en niet alles wat de methode biedt een plek geven. Uiteindelijk gaat het niet om de manier waarop, maar om de vrucht op de catechisatielessen. Daarom is het gebed zo nodig of Gods Geest de inhoud in ons hart wil leggen.

Werkvormen

Op zo'n catechetenmorgen bleek dat er zo weinig vragen geleerd worden. Is dat ook uw ervaring? Hoe daar mee om te gaan, als ouder(s) en als catecheet? Laat u hen de vragen nog wel leren, of ook de Kernbegrippen bij de betreffende hoofdstukken?

De methode is juist opgezet om verschillende werkvormen mogelijk te maken, aangepast ook aan de (leeftijds)groep. Laat de groepen niet te groot zijn. Met groepen groter dan twintig wordt het moeilijk het leergesprek op gang te brengen. De opzet is niet zo ingericht dat u alles aan bod moet laten komen. Maak dus daarin keuzes en maak dat ook duidelijk aan de groep. Catechisanten

► Catechiseren geeft opzien, maar hopelijk ook een uitzien om iedere week onze jongeren weer te zien.

hebben vooraf behoefte aan duidelijkheid. Een planning per seizoen is aan te bevelen, die vervolgens gedeeld wordt met de ouder(s) en de catechisanten. Maak keuzes per groep door aan te geven wat geleerd moet worden.

Niets leren is geen optie. Bepaal zelf of u hen enkele vragen en antwoorden laat leren, of dat u de Bijbeltekst bij de Leestekst laat leren, samen met de Kernbegrippen. U onderschat het belang van kennis toch niet? (Hosea 4 vers 6).

Met kanttekeningen

De catechisatieles begint met het 'zien' van de catechisanten. Is iedereen er? Hebt u hem en haar begroet? Iedere catechisant heeft een Bijbel (liefst met kanttekeningen) voor zich liggen. De catecheet geeft aan wat er gezongen en gelezen wordt. Een kort Bijbelgedeelte met een enkele verwijzing naar de kanttekening heeft de voorkeur. En waarom lezen we dit eigenlijk? Een mooie inleidingsvraag aan hen. Laat de Schrift aan het begin van de les een duidelijke spits krijgen. Zij vormt een brug naar de lesinhoud. Het is echt belangrijk dat de lesinhoud van de geloofsleer door de catecheet uitgelegd wordt. Het is en blijft catechisatie, waarin u het Woord van God mag leggen aan de harten van de jongeren van de gemeente, gericht op (de omstandigheden van) hun jonge leven. Wat geeft het een band als we ons inleven in het leven van de catechisanten.

Ankerplaatsen

Ankerplaatsen zijn natuurlijk niet voor niets in de methode opgenomen. Probeer het gesprek aan te gaan aan de hand van de opdrachten daarin. Je wilt als catecheet immers ook het hart van onze jongeren bereiken! 'Leer de jongen de eerste beginselen'. Als ouder(s) en catecheten moeten we ook steeds en opnieuw en steeds dieper leren: Heere, wilt U die aloude Waarheid van Uw Woord in mijn en hun jonge hart doen vallen, in die door Uw Geest wel toebereide aarde. Zijn zegen! ♦

► wordt vervolgd

Leergangen over Schriftgezag

ds. A. Schot, Nunspeet

Komend seizoen staan er meerdere CGO-leergangen over Schriftgezag gepland. Namens de door de Generale Synode ingestelde commissie 'Schriftgezag' wil ik deze leergangen onder uw/jouw aandacht brengen.

Schriftgezag is een onderwerp van cruciale betekenis. Allerlei standpunten die vanzelfsprekend waren, zijn nu het onderwerp van discussie aan het worden. Naar mijn stellige overtuigingen gaan allerlei hedendaagse opvattingen terug op de wijze waarop men het gezag van de Heilige Schrift beoordeelt. Een hoofdonderwerp is de hermeneutiek. Welke regels moeten we hanteren voor de uitleg (exegese) van de Heilige Schrift? Zoals in het verkeer grote ongelukken ontstaan als men de theorie overboord zet, zo zien we ook bij de uitleg van de Schrift botsingen plaatsvinden. Hoe moeten we wetenschappelijke uitlatingen zoals de evolutie beoordelen? Als we het verstand laten heersen over het gezag van de

Bijbel blijft er geen plaats meer voor het wonder. Laten we onze standpunten over de seksuele diversiteit bepalen door wat de meerderheid daarvan vindt, of weten we ons gebonden aan Gods Woord? Hoe komt het dat een onderwerp als 'de vrouw en het ambt' plotseling een heel kerkverband onder spanning zet? Ongetwijfeld krijgen wij allemaal met dergelijke vragen te maken. Het is broodnodig dat wij ons verdiepen in het onderwerp Schriftgezag. U/jij zult er houvast aan hebben als je het Woord van Christus de koers laat bepalen: 'Er staat geschreven'. We hopen dat velen zich voor deze leergangen zullen inschrijven. Inschrijven kan via cgo.nu/studiesecretariaat-schriftgezag ♦

Vast en onverbroken

A.J. van Driel, notaris te Mijnsheerenland en 's-Gravendeel

In het vorige artikel hebben we wat opmerkingen gemaakt over de mogelijke inhoud van een op te maken testament. In dit artikel proberen we wat afsluitende opmerkingen te maken en tot een afronding te komen.

Als het gaat om de uitvoering van een testament, bewijst het in de praktijk zijn waarde te hebben dat daarvoor in het testament iemand is benoemd. We spreken dan over een executeur. De aangewezen executeur heeft twee taken: het afwikkelen van de nalatenschap, maar ook het dragen van de verantwoordelijkheid voor het op een goede wijze laten verlopen van de begrafenis. Ligt alleen al in dit laatste niet een heel teer, maar tegelijk ook een heel belangrijk punt? Juist in onze tijd waarin - verdrietig genoeg - de eenheid in meningen over de laatste gang naar het graf (en alles wat daaraan is verbonden) zo snel afneemt? Soms is die eenheid al geheel weg en zijn er zulke andere gedachten (en soms zelfs ook daden) zichtbaar. Dan moet er in een periode van rouw en van afscheid nemen, nog veel besproken (en helaas ook bediscussieerd) worden. Weten we het nog uit 2 Koningen 20 vers 1 met de daarbij behorende kanttekening: 'Geef bevel aan uw huis' - 'maak uw testament'?

Afwikkeling

Mogen we het nog eens van de andere kant belichten? Daarmee bedoelen we de situatie dat we zelf als erfgenaam betrokken zijn bij de afwikkeling van een nalatenschap. Het is een voorrecht te noemen als dit op een goede wijze en in eensgezindheid mag plaatsvinden. De andere kant is helaas ook waar te nemen, meer dan in vroeger jaren. Laten we

ook in deze zaken maar eenvoudig aan de Heere vragen om voor onszelf bewaard te mogen blijven. Vaak wordt de opmerking gehoord dat het voor een erfgenaam om een 'principe-zaak' gaat, alleen wordt de principiële houding daarin zo gemist. Paulus schrijft zo kernachtig in 1 Korinthe 6 vers 7: 'Zo is er dan nu ganselijk gebrek onder u, dat gij met elkander rechtszaken hebt. Waarom lijdt gij niet liever ongelijk? Waarom lijdt gij niet liever schade?' De kanttekeningen wijzen bij het woordje 'gebrek' op 'een gebrek aan liefde of van kloekmoedigheid, waardoor de kwade genegenheden worden overwonnen'. Laten we in elk geval proberen om dit ter harte te nemen en bovenal de Heere vragen om dit te willen schenken aan mensen die - vanwege onze val in Adam - in gebrokenheid leven en handelen.

Herroepelijk

Terug naar het opmaken van een testament. Een testament is herroepelijk, dat wil zeggen dat het testament altijd gewijzigd kan worden zolang de maker van het testament leeft (en daartoe zelf in staat is). Het testament wordt pas van kracht, krijgt zijn juridische gelding, als de testamentmaker sterft. Dit is ook terug te vinden in de woorden van Paulus in Hebreëën 9 vers 16 en 17: 'Want waar een testament is, daar is het noodzaak dat de dood des testamentmakers tussenkome; Want een testament is vast in de doden, dewijl het nog geen kracht heeft wanneer de testamentmaker leeft'.

Waar een aards testament dus wijzigbaar is, en dus ook anders kan uitvallen dan gedacht of gehoopt, kan en zal dat niet zo zijn bij hét Testament dat gemaakt is in de stilte van de eeuwigheid. Dat blijft 'vast en onverbroken' (Ps. 89:14, ber.). Die vastigheid ligt in de Testamentmaker Zelf. De vrije gunst die eeuwig Hem bewoog....

Onverderfelijk

We willen deze artikelen afsluiten met een gedeelte uit een preek van wijlen ds. E. Venema over de tekst uit 1 Petrus 1 vers 4: 'Tot een onverderfelijke, en onbevleekelijke, en onverwelkelijke erfenis, die in de hemelen bewaard is voor u.' In de preek van deze markante predikant is te lezen: 'Voor de tijden aller eeuwen heeft God de Vader Zijn pen ter hand genomen en heeft alles vermaakt aan doorbrengers en afhoereersers. En dat wordt nu het wonder van vrije genade voor zulke erfgenamen. Vandaar dat er op die school des gebeds soms geroemd wordt: 'Waarom was 't op mij gemunt, waar er zoveel gaan verloren, die Gij geen ontferming gunt?' Hier worden dus armen rijk gemaakt. Bedelaars lezen hun naam in het testament van vrije genade. En waar Petrus nu zijn naam gelezen heeft, daar komt het er voor ieder op aan of ook zijn of mijn naam in dat testament opgeschreven staat'. En zo is het: Eén ding is nodig. Maar ook: het wonder blijft over. ♦

► slot

De grote dag komt

ds. P.J. de Raaf

uitg. Den Hertog; 126 blz., € 14,50

De titel van dit boekje is concreet en duidelijk: "De grote dag komt". Niemand onder ons zal zich afvragen welke dag bedoeld wordt. Wij weten het allemaal: de grote dag komt. Staat u er ook bij stil?

Dit boekje wil: aanduiden, aanspreken, aanwijzen en aansporen.

Aanduiden: Eerlijk moet het héle Woord van God worden nagesproken en uitgelegd: 'Het luistert dus nauw hoe er gepreikt moet worden. Een preek moet Schriftuurlijk zijn'. Dat is ook de boodschap voor vandaag. Heel mooi komt dit uit bij de uitleg van 'Leraar ter gerechtigheid'. Zo ontstaan er actuele lijnen naar de praktijk van het (geestelijk) leven.

Aanspreken: Joël sprak zijn publiek aan. Dat treft u ook aan in dit boekje. Op iedere bladzijde is er wel een appellerende óf separerende aanspraak die in de tweede persoon enkelvoud staat. Je komt er niet onderuit. Dit gebeurt heel concreet: 'Je hebt trouwplannen en wilt een huis kopen of huren, maar er is bijna niets mogelijk. De tijd van overvloed lijkt voorbij te zijn. Waar zal het naar toe gaan? Wordt het niet

tijd om wakker te worden, om te zien dat de vrolijkheid van deze wereld bezig is te verdwijnen?'

Aanwijzen: Joël wil aanwijzen wie God is. Het hele boekje door word je onderwezen vanuit het Woord Wíe Hij is. God in de ernst van Zijn oordeel én de God van het welbehagen. De Leraar ter gerechtigheid. De Heilige Geest, Die gaat onderwijzen en brengen bij dé Gerechtigheid.

Aansporen: Het boekje wil aanhoudend brengen tot overdenking van de Schrift. Dat vinden we ook in de vragen terug. Aan elk hoofdstuk is een vier- of vijftal vragen toegevoegd. Allemaal met een persoonlijke spits en ook wel verschillend van niveau. Zo lezen we bijvoorbeeld ook een vraag over 'het aanbod van genade'.

Het gebruik van dit boekje zou het verlangen naar de grote dag kunnen doen ontvlammen. Nu er een nieuw school- en verenigingsseizoen begint, is het aan te bevelen om dit boekje op de Bijbelstudies, op de verenigingen of op school door te werken. In Zeeland was er afgelopen winter een week lang aandacht voor het thema 'De grote dag'. In de driehoek: gezin-kerk-school zijn zowel leerlingen als leraars en ouders een week lang ondergedompeld in dit thema. Niemand kon er omheen. Zou dat in uw gemeente, school of gezin ook kunnen? Gewoon doen!

ds. P.C. Vlot, Krabbendijke

Thuiskomen

(Bijbelstudies over het boek Jozua)

ds. W. Harinck

uitg. De Banier; 198 blz., € 14,95

Thuiskomen was voor het volk van Israël de intocht in het beloofde land Kanaän. De Heere had dat immers beloofd aan Abraham. En die belofte werd vervuld, zo blijkt in deze drieëntwintig Bijbelstudies over het boek Jozua van de hand van onze broeder ds. W. Harinck.

Hoofdstuk voor hoofdstuk worden we meegenomen door het Bijbelboek en volgen we de geschiedenis van de intocht, de verovering en de verdeling van het land Kanaän. De belofte wordt vervuld, zo blijkt telkens weer, door het onmogelijke van de kant van mensen heen en door een weg van strijd. Schrift met Schrift vergelijkend

worden lijnen getrokken die soms beschamend zijn, maar vaak ook onderwijzend en vertroostend. Vooral wanneer onze broeder de lijnen trekt naar de meerdere van Jozua, de Heere Jezus Christus. Zo is het boek Jozua en zijn ook deze Bijbelstudies vol van de geschiedenis van het heil. De Heere Jezus is het Die Zijn kinderen brengt in de rust die er overblijft voor het volk van God. Daarnaast worden er in deze Bijbelstudies regelmatig tekstgebonden, praktische lijnen getrokken, ook voor vandaag. Deze Bijbelstudies over 'thuiskomen' plaatsen ons vooral aan het einde voor de vraag wat mijn eeuwige thuis zal zijn. Dat maakt de oproep van Jozua aan het einde van zijn dienstwerk zo indringend: 'Kiest u heden wie u dienen zult'. Ieder hoofdstuk wordt afgesloten met gespreksvragen. Daardoor zijn ze naast het persoonlijke gebruik ook goed te gebruiken in verenigingsverband.

ds. R.A.M. Visser, Apeldoorn

Kerknieuws

GG Yerseke neemt nieuw kerkgebouw in gebruik

Afgelopen vrijdag, 23 augustus, heeft de gemeente van Yerseke haar nieuwe kerkgebouw aan de Steeweg in gebruik genomen. Het kerkgebouw telt 2000 zitplaatsen, waarvan 400 op de galerijen.

In een terugblik op de bouw wees ouderling P. van Vijven erop dat alleen de Heere de dank en de eer toekomt voor wat Hij ons heeft gegeven. Na de sleuteloverdracht aan ds. C. van Krimpen mediteerde deze over Psalm 26:8. Hierna improviseerde Pieter Heykoop op het uitgebreide orgel over Psalm 138:1 en werden er zes toespraken gehouden.

Op zondag 18 augustus kwam de gemeente voor de laatste keer in het oude kerkgebouw bijeen. Ds. Van Krimpen sprak daarbij over Hebreëën 13:8: 'Jezus Christus is gisteren en heden Dezelfde en in der eeuwigheid'. Onder het zingen van Psalm 119:45 sloot hij de kanselbijbel.

Afgelopen zondag, 25 augustus, werd de eerste eredienst in het nieuwe kerkgebouw gehouden. Ds. Van Krimpen opende onder het zingen van Psalm 119:65 de kanselbijbel en bediende het Woord uit Psalm 92:15b en 16, met als thema: Geplant in het huis des HEEREN.

Aan de bouw van de nieuwe kerk is een jarenlange voorbereiding voorafgegaan. Nadat in 2010 het besluit was genomen om tot nieuwbouw over te gaan, duurde het tot 2021, voordat de omgevingsvergunning werd verleend. Op 22 september 2022 sloeg ouderling H.J. Oostdijk de eerste paal en op 30 september 2023 plaatste ds. Van Krimpen een gedenksteen. De totale stichtingskosten bedroegen ruim 22 miljoen euro. In dit bedrag zijn ook de bouw van een pastorie en kosterswoning begrepen. De gemeente telt 1240 belijdende leden en 990 doopleden.

BEVESTIGING EN INTREDE DS. IJSSELSTEIN TE WOERDEN

Met blijdschap, verwondering en ootmoedige dank delen wij u mee dat onze gemeente na een vacante periode van bijna vijf jaar weer een eigen herder en leraar mag ontvangen.

Op dinsdag 3 september (15.30 uur) is de bevestigingsdienst. Daarin zal ds. W. Harinck voorgaan. De intrededienst begint om 19.30 uur. Beiden diensten worden gehouden in de Bethlehemkerk en zijn ook te volgen via de gergemwoerden.nl

[Kerkenraad Woerden](#)

BEVESTIGING EN INTREDE KAND. J. JANSE

Met diepe verwondering en blijdschap deelt de kerkenraad van Terwolde-De Vecht mee dat op woensdag 4 september de eerwaarde heer kandidaat J. Janse als herder en leraar aan onze gemeente zal worden verbonden. De bevestigingsdienst begint om 14.00 uur en wordt geleid door ds. A. Schot. De intrededienst van ds. Janse begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in de Grote Kerk aan de Loolaan te Apeldoorn.

[Kerkenraad Terwolde-De Vecht](#)

BEVESTIGING EN INTREDE KAND. J.C. KRIEKAART

Verwonderd en met blijdschap mogen wij medelen dat kandidaat J.C. Kriekaart op dinsdag 24 september als herder en leraar aan onze gemeente verbonden zal worden. De bevestigingsdienst vangt aan om 14.00 uur en wordt geleid door ds. G. Clements. De intrededienst van ds. Kriekaart begint om 19.00 uur. Beide diensten worden gehouden in ons kerkgebouw in Hardinxveld-Giessendam. Alle zitplaatsen zijn nodig voor de eigen gemeente en de genodigden. Helaas zijn er daarom geen extra zitplaatsen beschikbaar voor overige belangstellenden. De diensten zijn te beluisteren via www.kerkdienstgemist.nl.

We zijn de emeriti, de predikanten en de studenten zeer erkentelijk voor het vervullen van de diensten in de vacante periode. De reeds afgesproken beurten na 24 september zijn met de komst van onze nieuwe predikant vervallen. De HEERE schenke u Zijn zegen uit Sion.

[Kerkenraad Hardinxveld-Giessendam](#)

VERSLAG VERGADERING CLASSIS DORDRECHT 1 JULI 2024

Ds. M.G. van Middendorp opent als consulent van de roepende kerk Brakel de vergadering.

Kandidaat R.T. Michielse wordt bijzonder welkom geheten. Als deputaat art. 49 DKO zijn ds. M. Joosse en ds. M.H. Schot aanwezig. De 14 classisgemeenten zijn wettig vertegenwoordigd door 4 predikanten, 22 ouderlingen en 2 diakenen. Aan de diakenen wordt keurstem verleend.

Het moderamen wordt gevormd door: ds. H.J. Agteresch, preses; ds. E. Bakker en ouderling C. de Boef van Brakel, assessoren; ouderling C.J. Hogendoorn, quaestor en ouderling J.A. de Ron, scriba.

Kandidaat Michielse overlegt zijn getuigschrift van de Theologische School, zijn attestatie van de gemeente van Kesteren, de beroepsbrief van Sliedrecht en de brief waarin hij aangeeft dat hij het beroep naar Sliedrecht aanneemt. Het examen dogmatiek wordt afgenomen door ds. G. Clements aan de hand van de kandidaatsscriptie over 'Het gulden boekske'. Bij het vak exegese,

dat ds. D. de Wit examineert, staat Lukas 16 centraal. Ds. J.M.D. de Heer neemt het examen kerkrecht af over de praktijk van het gezag, de ambtsinvulling en het ambtsgeheim. Bij het vak kerkgeschiedenis, dat ds. B. Labee examineert, wordt de kandidaat ondervraagd over de periode 1953 tot 1957 aan de hand van het boek van ds. M. Golverdingen. Kandidaat Michielse houdt zijn proefpreek naar aanleiding van Johannes 6:37: 'Al wat Mij de Vader geeft, zal tot Mij komen; en die tot Mij komt, zal Ik geenszins uitwerpen'. Het thema 'De gegevenen des Vaders' wordt onderverdeeld in drie gedachten: Aan Christus gegeven (vers 37a), tot Christus gekomen (vers 37b), door Christus behouden (vers 37c).

De bespreking van het examen en de proefpreek wordt gedaan in afwezigheid van alle niet-ambtsdragers. Met instemming is geluisterd naar de proefpreek. Namens de deputaten art. 49 DKO spreekt ds. M.H. Schot. Gehoord hebbende alles wat is gezegd, kan de classis met volle vrijmoedigheid besluiten kandidaat Michielse toe te laten om bevestigd te worden in de volle bediening.

Nadat de kandidaat en de andere belangstellenden zijn binnengekomen, deelt de preses hem mee dat de classis en de deputaten hebben besloten om hem toe te laten tot de volle bediening van het Woord en de Sacramenten. De getekende lastbrief van de classis Dordrecht wordt hem uitgereikt.

De preses spreekt de wens uit dat, zoals in de stad Fillippi, ook in deze plaats 'aan de rivier' Gods werk zal voortgaan door de bediening van de kandidaat. Kandidaat Michielse wordt Psalm 134 vers 3 toegezegd.

Op woensdag 11 september vinden de bevestiging en de intrede plaats in het kerkgebouw te Sliedrecht. De bevestiging wordt door ds. D. de Wit gedaan. Aan de handoplegging nemen deel: ds. D. de Wit, ds. G. Clements, ds. A. Schot, ds. W. Mouw, ds. E. Bakker en ouderling H.J. Bleijerveld. Namens de classis Dordrecht en de Particuliere Synode Zuid-West zal ds. E. Bakker spreken en namens de gemeente van Sliedrecht ouderling H.J. Bleijerveld.

Ds. D. de Wit wordt de mentor. Ouderling C. de Boef van Brakel eindigt de vergadering.

J.A. de Ron, scriba

Berichten

STARTAVONDEN STUDENTENKRINGEN

Ga je studeren? Zoek je verdieping en vriendschap? Kom dan vrijblijvend een kijkje nemen op een van onze studentenkringen en proef de sfeer.

Data startavonden:

Ede-Wageningen	10 sept. 2024	Wil je studenten uit meerdere studiesteden tegelijk ontmoeten? Kom dan naar de conferentie op 20 en 21 september in Gouda. Voor meer info studentengergem.nl of volg ons via Instagram.
Groningen	4 sept. 2024	
Leiden	4 sept. 2024	
Rotterdam	3 sept. 2024	
Utrecht	10 sept. 2024	
Zeeland	10 sept. 2024	

STUDENTENCATECHESE ROTTERDAM-IJSSELMONDE

In het overzicht van gemeenten waar catechese voor studenten gegeven wordt (De Saambinder, 22 augustus), is verzuimd om ook Rotterdam-IJsselmonde te noemen. In de Thaborkerk (Reyerdijk 41) wordt catechese gegeven door ds. J.M.D. de Heer, op maandagavond om 20.00 uur, en belijdeniscatechisatie

om 21.00 uur. Graag opgeven bij ds. De Heer: jmddeheer@kliksafe.nl

HULPVRAGEN VOOR DE VLUCHTHEUVEL

Stichting De Vluchtheuvel heeft veel nieuwe en ervaren collega's kunnen benoemen. Dit betekent dat onze wachtlijsten inkorten. Er is weer ruimte voor nieuwe hulpvragen. U kunt bij ons terecht voor vragen rond identiteit,

rouwverwerking, psychische problemen, werkgerelateerde problemen, huwelijks- en opvoedingsissues en verslavingen. De hulpverlening kenmerkt zich door een heldere, reformatorische, christelijke identiteit. Onze locaties zijn in Kampen, Zwolle, Rijssen, Hoevelaken, Ede, Scherpenzeel, Dordrecht, Woerden, Middelharnis en Goes.

Stichting De Vluchtheuvel

VERKOPING IN WAARDENBURG

Op vrijdag 6 september (15.30-21.00 uur) houdt de Stichting Samarita werkgroep Waardenburg een tweedehandshandskleding- en speelgoedbeurs in dorpshuis de Koeldert, De Koeldert 30, Waardenburg. De opbrengst is voor hulpverlening in Roemenië en Oekraïne. Meer info: tel. 06-39460687, 06-49405624 of samarita.nl

Kerkdiensten

ZONDAG 1 SEPTEMBER 2024

Aagtekerke 9.30 en 18.30 uur ds. A.P. Baaijens; **Aalburg** 9.30 en 18.00 uur ds. W.J. Karels; **Aalst** 14.30 uur ds. H.J. Agteresch; **Alblasserdam** 9.30 en 18.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Alphen aan den Rijn** 19.00 uur ds. B. Labee; **Amersfoort** 9.30 en 16.30 uur ds. W. Silfhout; **Amsterdam** 19.00 uur ds. W. Harinck; **Apeldoorn** 10.00 en 16.00 uur (H.D.) ds. R.A.M. Visser; **Arnhem** 18.30 uur ds. R.A.M. Visser; **Barendrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. M. Joosse; **Barneveld-Zuid** 9.30 en 19.00 uur ds. J. van Laar; **Beekbergen** 10.00 en 19.00 uur ds. A. Schreuder; **Benthuizen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Clements; **Berkenwoude** 15.00 uur ds. G.W.S. Mulder; **Bodegraven** 10.00 uur ds. C.G. Vreugdenhil en 19.00 uur ds. G.J. Baan; **Borssele** 18.00 uur ds. J.J. Tanis; **Brakel** 18.30 uur stud. J. Kroon; **Burgh-Haamstede** 18.00 uur ds. A.E. Brijder; **Capelle aan den IJssel-Middelwatering** 10.00 uur ds. H. van der Heiden en 16.30 uur ds. W.A. Zondag; **Capelle aan den IJssel-West** 10.00 uur ds. P.J. de Raaf en 18.30 uur ds. M.H. Schot; **De Valk-Wekerom** 9.30 en 19.00 uur ds. B.J. van Boven; **Delft** 15.00 uur ds. H. Brons; **Den Haag-Scheveningen** 15.30 uur ds. J.B. Zippro; **Deventer** 19.00 uur ds. J.B. Huisman; **Dinteloord** 14.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Dirksland** 10.00 en 18.00 uur ds. K. Boeder; **Doetinchem** 9.30 en 15.00 uur (H.D.) ds. C.J. Meeuse; **Dordrecht** 10.00 uur ds. W.A. Zondag en 16.45 uur (H.D.) ds. H. van der Heiden; **Drachten** 9.30 en 19.00 uur ds. W. Mouw; **Ede** 9.30 (H.D.) en 16.00 uur ds. J.B. Huisman; **Eindhoven** 16.00 uur ds. J. IJsselstein; **Elspeet** 10.00 en 18.30 uur ds. G. van Manen; **Emmeloord** 9.30 en 16.00 uur ds. P.G. Heijkamp; **Enkhuizen** 9.30 en 16.00 uur ds. G. Heijkamp; **Enschede** 17.30 uur ds. W. Visscher; **Enter** 9.30 en 15.00 uur ds. W. Visscher; **Ermelo** 14.30 uur ds. J. Beens; **Genemuiden** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Verschuure; **Goes** 9.30 en 18.00 uur ds. G.J.N. Moens; **Gorinchem** 15.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Gouda** 18.30 uur ds. E. Bakker; **Goudswaard** 10.00 en 18.00 uur ds. G.J. van Aalst; **'s-Gravenpolder** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. S. Maljaars; **Groningen** 10.00 en 16.00 uur ds. A.B. van der Heiden; **Hardinxveld-Giessendam** 18.00 uur ds. H. Hofman; **Hendrik-Ido-Ambacht** 10.00 (H.D.) en 16.30 uur ds. M.H. Schot; **Herkingen** 14.30 uur ds. M. Blok; **Hilversum** 10.00 en 17.00 uur ds. M.T. Al-Chalabi; **Hoedekenskerke** 10.00 en

15.30 uur ds. M. Karens; **Hoofddorp** 18.30 uur ds. P. Mulder; **Hoogeveen** 15.00 uur ds. S.W. Janse; **Houten** 16.00 uur (H.D.) ds. C.G. Vreugdenhil; **Kampen** (locatie: Bovenkerk, Kampen) 9.30 uur ds. D.W. Tuinier en 15.30 uur ds. A. Schreuder; **Kamperland** 10.00 uur ds. C. Harinck; **Kapelle-Biezeling** 16.30 uur ds. C. Harinck; **Kesteren** 12.30 en 18.30 uur ds. D. de Wit; **Klaaswaal** 18.00 uur ds. P.J. de Raaf; **Kootwijkerbroek** 10.00 en 19.00 uur ds. G. Beens; **Kortgene** 14.30 uur ds. L. van der Kuijl; **Krabbendijke** 9.30 en 18.00 uur ds. P.C. Vlot; **Krimpen aan den IJssel** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. J.J. Hoogerbrug; **Kruiningen** 9.30 en 18.00 uur ds. G. Hoogerland; **Leerdam** 10.00 en 18.00 uur ds. M.G. van Middendorp; **Leiderdorp** 10.00 en 16.00 uur ds. P. Mulder; **Lelystad** 15.00 uur ds. G. van Manen; **Lisse** 10.00 en 15.30 uur ds. E. Bakker; **Marknesse** 19.00 uur ds. A. Schot; **Meeuwen** 9.30 en 15.00 uur stud. H.R. Keurhorst; **Meliskerke** 9.30 en 14.30 uur ds. A.E. Brijder; **Melissant** 14.30 uur ds. H.A. van Zetten; **Middelburg-Centrum** 14.00 uur ds. A.P. Baaijens en 18.30 uur ds. M. Karens; **Middelburg-Zuid** 9.30 en 16.00 uur ds. M. Boersma; **Moerkapelle** 9.30 en 18.30 uur ds. H. Brons; **Naaldwijk** 18.30 uur ds. M. Joosse; **Nieuw-Beijerland** 9.30 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.A. van Zetten; **Nieuwdorp** 9.30 uur ds. J.J. Tanis en 14.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Nieuwe-Tonge** 10.00 en 15.00 uur kand. J.C. Kriekaart; **Nieuwer Ter Aa** 15.00 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nieuwerkerk** 9.30 en 15.00 uur stud. K.L. Blok; **Nijkerk** 9.30 en 18.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Nunspeet** 9.30 en 15.30 uur (H.D.) ds. A. Schot; **Ooltgensplaat** 18.00 uur kand. J.C. Kriekaart; **Oosterland** 14.30 uur ds. S. Maljaars en 18.30 uur stud. K.L. Blok; **Oud-Beijerland** 9.30 en 18.00 uur ds. J. van Rijswijk; **Ouddorp** 14.30 uur ds. K. Boeder; **Poederloijen** 9.30 en 18.30 uur ds. C. Sonneveld; **Poortugaal** 19.00 uur ds. H. van der Heiden; **Poortvliet** 14.30 uur ds. J. van Rijswijk; **Puttershoek** 15.00 uur ds. J.M.D. de Heer; **Rhenen** 10.00 en 18.00 uur ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 9.30 en 15.30 uur stud. J. Kroon; **Rijssen-Noord** 9.30 en 18.30 uur ds. A.T. Huijser; **Rijssen-West** 9.30 en 18.30 uur ds. P.D. den Haan; **Rijssen-Zuid** 9.30 en 18.30 uur ds. S.W. Janse; **Rotterdam-Alexanderpolder** 10.00 en 15.00 uur stud. W. de Jong; **Rotterdam-Centrum** 14.30 uur ds. J.M. Evers; **Rotterdam-IJsselmonde** 9.30 en 17.00 uur ds. J.M.D. de Heer;

Rotterdam-Zuidwijk 10.00 en 16.30 uur ds. G.J. Baan; **Scherpenisse** 9.30 en 18.30 uur ds. M. Blok; **Scherpenzeel** 10.00 en 18.30 uur ds. J. Beens; **Sint Annaland** 9.30 en 18.30 uur ds. J. de Kok; **Sliedrecht** 15.30 uur ds. G. Pater; **Soest** 18.30 uur stud. W. de Jong; **Spijkernisse** 14.30 uur ds. G.J. Baan; **Sprang-Capelle** 9.30 uur ds. H. Hofman en 15.30 uur ds. C. Sonneveld; **Stolwijk** 10.00 en 19.00 uur ds. C. Hogchem; **Terneuzen** 14.30 uur ds. P.C. Vlot; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur (H.D.) ds. P.D. den Haan; **Tholen** 10.00 en 18.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Tricht-Geldermalsen** 10.00 en 18.30 uur ds. A.A. Brugge; **Uddel** 10.00 en 18.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Urk** 10.00 en 17.00 uur ds. A.J. de Waard; **Utrecht** 10.00 en 16.00 uur ds. W. Harinck; **Veenendaal** 9.30 (H.D.) en 16.30 uur ds. B. Labee; **Vlaardingen** 10.00 en 16.30 uur ds. J.M. Evers; **Waarde** 9.30 en 18.00 uur ds. L. van der Kuijl; **Waardeveld** 10.00 en 18.30 uur ds. G. Pater; **Wageningen** 10.00 uur ds. P. van Ruitenburg en 15.00 uur ds. F. Mulder; **Werkendam** 10.00 (H.D.) en 18.00 uur ds. H.J. Agteresch; **Westkapelle** 18.30 uur ds. M. Boersma; **Westzaan** 10.00 en 15.30 uur stud. D. de Jong; **Wierden-Aadorp** 9.30 en 15.00 uur kand. J. Janse; **Woerden** 10.00 en 16.00 uur ds. J.W. Verweij; **Wolphaartsdijk** 9.30 en 18.00 uur ds. E.J. Boudewijn; **Yerseke** 9.30 en 18.00 uur (H.D.) ds. C. van Krimpen; **Zeist** 10.00 uur ds. J. IJsselstein en 15.30 uur ds. A.A. Brugge; **Zoetermeer** 10.00 en 18.30 uur ds. J.B. Zippro; **Zwijndrecht** 9.30 en 16.00 uur ds. H.E.P. Fortuijn; **Zwolle** 19.00 uur ds. A. Verschuure.

DINSDAG 3 SEPTEMBER 2024

Borssele 19.30 uur ds. M. Joosse; **Hoofddorp** 19.45 uur ds. B.J. van Boven; **Hoogeveen** 19.30 uur ds. G.P. van Nieuw Amerongen; **Klaaswaal** 19.30 uur ds. J.M.D. de Heer; **Melissant** 19.30 uur ds. A. Verschuure; **Nieuwe-Tonge** 19.30 uur ds. G. Hoogerland; **Opperdoes** 19.30 uur ds. J. Beens; **Sliedrecht** 19.30 uur ds. H. Hofman; **Woerden** 15.30 uur (bevestigingsdienst) ds. W. Harinck en 19.30 uur (intrededienst) ds. J. IJsselstein.

WOENSDAG 4 SEPTEMBER 2024

Aalburg 19.30 uur ds. E.J. Boudewijn; **Alphen aan den Rijn** 19.30 uur ds. A.J. de Waard; **Barneveld-Zuid** 19.30 uur ds. J. van Laar; **Capelle aan den IJssel-West** 19.45 uur ds. E. Bakker; **Dordrecht** 13.30 uur (huw.bev.) ds. W.A. Zondag; **Ermelo** 19.30 uur ds. G. Beens; **Goudswaard**

Advertenties

19.30 uur ds. C.J. Meeuse; **Hendrik-Ido-Ambacht** 14.30 uur (huw.bev.) ds. M.H. Schot; **Katwijk aan Zee** 19.45 uur ds. A.A. Brugge; **Kootwijkerbroek** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Leerdam** 19.30 uur ds. M.G. van Middendorp; **Meeuwen** 14.00 uur (huw.bev.) ds. E. Bakker; **Nieuwdorp** 19.30 uur ds. C. van Ruitenburg; **Ooltgensplaat** 19.30 uur ds. C. Sonneveld; **Rotterdam-Alexanderpolder** 19.30 uur (voor de zending) ds. M. Blok; **Sliedrecht** 14.30 uur (huw.bev.) ds. W.J. Karels; **Terwolde-De Vecht** (locatie: Loolaan 16, Apeldoorn) 14.00 uur (bevestigingsdienst kand. J. Janse) ds. A. Schot en 19.00 uur (intrededienst) ds. J. Janse.

DONDERDAG 5 SEPTEMBER 2024

Aalst 19.30 uur ds. A. Schot; **Alblasserdam** 19.30 uur ds. A.T. Huijser; **Krimpen aan den IJssel** 19.45 uur (voor de zending) ds. S. Maljaars; **Meeuwen** 19.30 uur ds. C.A. van Dieren; **Naaldwijk** 19.45 uur ds. G. van Manen; **Opheusden** 14.15 uur (huw.bev.) ds. W. Mouw; **Puttershoek** 19.30 uur ds. K. Boeder; **Rhenen** 11.00 (huw.bev.) en 14.00 uur (huw.bev.) ds. F. Mulder; **Ridderkerk-Slikkerveer** 14.30 uur (huw.bev.) ds. J. van Rijswijk; **Rijssen-Noord** 10.30 uur (huw.bev.) ds. A.T. Huijser; **Terwolde-De Vecht** 14.30 uur (huw.bev.) ds. P.D. den Haan; **Tricht-Geldermalsen** 19.30 uur ds. A.A. Brugge; **Veenendaal** 14.30 uur (huw.bev.) ds. B. Labee; **Zwolle** 19.30 uur ds. W. Mouw.

VRIJDAG 6 SEPTEMBER 2024

Aagtekerke 14.30 uur (huw.bev.) ds. A.P. Baaijens; **Boskoop** 14.30 uur (huw.bev.) ds. P.J. de Raaf; **De Valk-Wekerom** 13.30 uur (huw.bev.) ds. B.J. van Boven; **Kootwijkerbroek** 14.00 uur (huw.bev.) ds. G. Beens; **Nunspeet** 16.15 uur (huw.bev.) ds. A. Schot; **Tricht-Geldermalsen** 16.00 uur (huw.bev.) ds. A.A. Brugge; **Yerseke** 13.30 uur (huw.bev.) ds. C. van Krimpen.

ZATERDAG 7 SEPTEMBER 2024

Stolwijk 14.30 uur (Aangepaste dienst) ds. C. Hogchem.

EVANGELISATIESAMENKOMSTEN ZONDAG 1 SEPTEMBER 2024

Alkmaar (Willem Buytewechstraat 2) 10.00 uur; **Amsterdam** (Looiersgracht 70) 10.30 en 16.30 uur (Bijbeluur) evang. M. Vos; **Breda** (Vriesdongen 1) 10.30 uur; **Emmen** (Prinsesselaan 6 I) 9.30 en 15.30 uur evang. H.J. van den Boogaart; **Leeuwarden** (Achter de Hoven 2c) 9.30 en 12.00 uur (Bijbeluur) evang. S. de Visser en 16.00 uur; **Merksem** (Jaak de Boeckstraat 21-23) 10.00 uur evang. A. van Setten; **Rotterdam** (Gouwstraat 36b) 14.00 uur evang. M. Rozema; **Scheveningen** (Keizerstraat 177) 14.30 uur evang. M. van Velden; **Tilburg** (Offenbachstraat 105) 10.30 (Bijbeluur) en 16.00 evang. J. Krijgsman.

*Die in de schuilplaats des Allerhoogsten is gezeten,
die zal vernachten in de schaduw des Almachtigen.*
Psalm 91:1

Met ontroering heeft de kerkenraad van de Gereformeerde Gemeente te Goudswaard kennisgenomen van het overlijden van oud-ouderlingg

S. van Steensel

in de leeftijd van 84 jaar.

Hij heeft de gemeente mogen dienen van 1966 tot 2018, eerst 3 jaar in het ambt van diaken en daarna 49 jaar als ouderling.

De Heere vertrooste zijn vrouw, kinderen, (achter) kleinkinderen en verdere familie.

Namens de kerkenraad:
T.C. van Kralingen, preses
C.G. Slingerland, scriba

Goudswaard, 22 augustus 2024

Wegens de aanstaande pensionering van de huidige functionaris zijn wij op zoek naar een

Pastoraal Werker

Het bestuur van de Stichting tot Hulpverlening der Gereformeerde Gemeenten in de Particuliere Synode Zuid is op zoek naar een pastoraal werker in deeltijd.

De Gereformeerde Gemeenten binnen de Particuliere Synode Zuid (PS Zuid) hebben de beschikking over een pastoraal werker (p.w.) die zich toelegt op het verlenen van pastorale hulp aan leden en doopleden die te maken hebben met psychische of psychiatrische problematiek. De dienstverlening door de p.w. draagt het karakter van bijstand in het pastoraat en vindt plaats op verzoek van de kerkenraad waaronder het lid of het dooplid ressorteert.

Omdat de huidige pastoraal werker, broeder G. van Veldhuisen, per DV september 2025 zijn werkzaamheden beëindigt, ontstaat een vacature.

Aangeboden wordt een dienstbetrekking ingaande maart 2025 voor 20 uur per week.

Van sollicitanten wordt verwacht dat zij beschikken over een afgeronde HBO-CGO opleiding, dan wel over een daarmee vergelijkbaar werk- en denkniveau, alsmede over aantoonbare affiniteit met de doelgroep.

Ervaring binnen de geestelijke gezondheidszorg geldt als een pre.

Een belangrijke functie-eis is bovendien dat sollicitanten ambtsdrager zijn van een van de Gereformeerde Gemeenten binnen de PS Zuid.

Beloning vindt plaats conform de Arbeidsvoorwaardenregeling van de Protestante Kerk in Nederland; de salarisschaal (7, 8 of 9) is afhankelijk van leeftijd, ervaring en opleiding. Daarnaast is een passende onkostenregeling beschikbaar.

Verdere informatie over de vacature is te verkrijgen bij de secretaris van de Stichting.

Sollicitaties dienen voor 1 oktober 2024 te worden verzonden aan de secretaris van de Stichting: dhr. A. Maljaars, Beatrixstraat 24 te 4361 EG Westkapelle - telefoonnummer (06)10766517 - e-mailadres a.maljaars@stichtinghulpverlening.nl

Middelburg-Veere, beleef rust en ruimte in en om ons appartement voor 2 personen, www.kleinsintjan.nl

Zoekt u woonruimte in of rond Utrecht? Neem gerust contact op met huisvesting@gergemutrecht.nl
Momenteel te huur: zelfstandige verdieping van woning in Vleuten. 2 slaapkamers, aparte toiletruimte, ruime badkamer en woonkeuken.

AGNITIO
Tinqqs

Je kan het!
Maar niet zonder hulp.

hulpverlening-agnitio.nl
0621809118 info@hulpverlening-agnitio.nl

Juliana van Stolbergschool
christelijk-reformatorisch basisonderwijs

stolbergschool.nl

Het bestuur van de VCPOZ is voor de Juliana van Stolbergschool in Kapelle op zoek naar een bevlogen

directeur

die op verbindende wijze leiding wil geven aan deze prachtige school.

Het betreft een **fulltime** functie (0,8-1,0 fte) met ingang van 1 oktober of zo spoedig mogelijk daarna (in verband met de benoeming van onze huidige directeur als bestuurder van Colon en VCPOZ).

Geniet u ervan om integraal verantwoordelijk te zijn voor kwalitatief goed en christelijk basisonderwijs? Wilt u zich hiervoor, in samenwerking met het team, ouders en externen, van harte inzetten?
Dan komen wij graag met u in contact!

Inlichtingen worden graag gegeven door de huidige directeur, de heer G. van de Weerd, telefoon 0113-342494 (school).

De uitgebreide vacaturebeschrijving vindt u op onze website, www.stolbergschool.nl of scan de QR-code:

Bronwijzer • Afhankelijkheid • Vorming • Burgerschap

"IK STEUN BIJZONDERE NODEN"

bijzondere noden
handen van de kerk

"Er is zo veel nood op deze wereld. Hopelijk mag door onze bijdrage iets van die nood gelenigd worden. Bovendien hopen we dat hierdoor mensen in aanraking komen met de enige echte Helper."

Namens de Gereformeerde Gemeenten steunt Bijzondere Noden projecten over de hele wereld. Voor velen is deze hulp levensveranderend. Door onderwijs, waterprojecten, kindertehulp en noodhulp krijgen kwetsbaren weer hoop op een beter leven.

In al die projecten mag het Woord verkondigd worden om te wijzen op de enige troost in leven én in sterven.

Helpt u ook mee? Kies een project op bijzondere-noden.nl/projecten

Rekeningnummer: NL52 INGB 0000 3074 47

Vrouw 35 jaar, met zoon van 14, **zoekt met spoed woonruimte**. Het liefst in **Nunspeet** of omgeving. Tel. 0618801538

Te huur in B'drecht (ZH): volledig ingericht app. 75 m2, 2 sk., max. 4 pers. Van vrijdag-maandag, schoolvak en tijd. huisv. max. 1 mnd. bespreekbaar. Appartement35barendrecht@gmail.com

Gezocht:
HARDWARE ENGINEER
werken aan energietransitie, bv waterstof
vmbautomation.com/vacatures

de **Beukelaar** boekhandel **125 jaar**

Jubileumacties
D.V. 4 - 7 sept.
Welkom!

Dorpsstraat 2 · Nunspeet · 0341 25 05 93
www.boekhandeldebeukelaar.nl

Woudenberg/Scherpenzeel
Vakantiehuisje, stacaravans en kampeerplaatsen te huur op mini-camping. Tel: 0640023232.
www.kleinoudenhorst.nl

Nog even nazomeren? Dat kan in ons nostalgische huisje aan de rand van **Scherpenzeel**. Al vanaf één nachtje mogelijk. Voor info bel 06-39795429

Kraamzorg in een vertrouwde sfeer
Tevredenheid door kwaliteit, met behoud van identiteit.

SHG
Kraamzorg

Meer informatie: 0187-48 91 73
Aanmelden: www.shgzorg.nl

D.V. zaterdag 7 september is er een markt voor de **Mbumazending**. Deze vindt plaats aan de Koperensteeg 36 in Wekerom, van 10.00 tot 16.00 uur. Komt u ook?

NeoLife multivitaminen voor kinderen (Vita Squares): met plantoliën voor meer energie, goede weerstand, op een natuurlijke manier gezoet, geen toegevoegde kleur- en smaakstoffen
Sept.-aanb. | Kommie 0634826766
www.naturalhealthproducts.nl

HUIB RUIJGROK
ERFRECHT & NALATENSCHAPPEN

Juridisch advies en administratieve en praktische hulp bij:

- nalatenschappen
- testamenten
- erfbelasting
- executele en conflictbemiddeling

Burg. Houtkoperweg 7 4033 BJ Lienden
T 0344 745 104 M 06 19452290
info@huibruijgrok.nl www.huibruijgrok.nl

Voor **Zorggroep Sirjon** zoeken wij een toegankelijk boegbeeld, geloofwaardige identiteitsdrager en netwerker.

Voorzitter Raad van Bestuur

Zorggroep Sirjon biedt zorg en begeleiding vanuit een reformatorische identiteit aan kwetsbare mensen vanwege hun beperking of hoge leeftijd. Sirjon biedt op meer dan 20 locaties in Nederland zorg aan mensen met een handicap en biedt op 2 locaties zorg en huisvesting aan ouderen.

PANDION
Geloof in LEIDERSCHAP

Kijk op www.pandionleiderschap.nl
of neem contact op met
Bernhard Kok, 06-57592035

Bent u ook op zoek naar mooie **raambekleding**? Wij komen vrijblijvend bij u thuis adviseren! We nemen naast veel kleur en stofstalen ook jarenlange ervaring mee. Bel Jan op 06-36294314 of kijk op **wiltraamdecoratie.nl**

Ben jij student/stagair? En zoek je een plekje om door de week te verblijven in de **omgeving Goes/Middelburg**?

Mail dan naar:
kamerverhuurmiddenzeeland@outlook.com
Wij bieden jou een leuke plek!

Ervaar rust tussen de Scheldes. **Nieuw in Zeeland: B&B De Bakkeet**. Kijk voor beschikbaarheid op www.zeeuwsoefje.nl

ZAP
Zorg en Advies Praktijk

Écht groeien door goed inzicht.

ZAP is jouw partner in groei en inzicht
Administratieve dienstverlening

*ZAP biedt ook ondersteuning aan kerken.

Bureau Mark.

Luisteren, met oog voor elkaar.

Psychosociaal therapeut
mark@bureau-mark.nl

+31 (0)6 53 29 69 57
bureau-mark.nl

Te koop gevr. voor max € 500: complete **bijbelverkl. Calvijn** voor pers. gebruik. Mag gebruikte staat zijn. Tel 06-84062782

Word ook de baas over jouw stress & onrust
Met garantie op resultaat!

Heb jij genoeg van onrust, stress, spanning, gejaagdheid, angst, paniek, somberheid enzovoorts?
&
Ben jij op zoek naar ontspanning, rust in je hoofd en weer lekker in je vel zitten?

Ervaar jij bovenstaande klachten?
Doe gratis mee met mijn online workshop:
'Luister! Je lichaam wil je zoveel vertellen!'
DV 12 september om 13.30 uur
Meld je snel aan via de website of scan voor meer informatie en aanmelden!

..laten we de oorzaak aanpakken in plaats van de symptomen!

Albert van den Berg
www.ab-coaching.net
0625081102

vcpoz

We zoeken een betrokken en enthousiaste **DIRECTEUR** voor onze **Middelburgse scholen**

Meer info en solliciteren?

Ook zoeken wij nog (vaste) invalleerkrachten en -onderwijs-assistenten voor de gezamenlijke vervangingspool. **Kijk snel op www.colon.nu**

www.petrusimmensschool.nl | www.hfschool.nl

de SAAMBINDER

Bewuste keuze

Colofon

Saambinder

Kerkelijk weekblad van de Gereformeerde Gemeenten
Uitgave ten bate van de Emerituskas.

Hoofdredacteur: ds. B. Labee
Redacteurs: ds. G.J. van Aalst, J. van 't Hul, ds. G.W.S. Mulder

Redactiesecretaris: J. van 't Hul

Bijdragen van medewerkers, boeken ter recensie en vragen voor de rubriek 'Vraag en antwoord' naar:

ds. B. Labee
Kerkeplein 115a, 3904 JA Veenendaal
T 0318-513597
E b.labee@kliksafe.nl

Kerknieuws (m.u.v. beroepingswerk), berichten en meditaties:

J. van 't Hul
Lierdererf 19, 7364 BD Lieren
T 0651-622260
E jvthul@kliksafe.nl

Aanlevertijd van kerknieuws en berichten: uiterlijk woensdag 17.00 uur vóór de datum van verschijning van De Saambinder in de daarop volgende week.

Opgaven kerkdiensten en beroepingswerk:

Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening,
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Advertenties en familieberichten aan Verloop drukkerij:

Ohmweg 31, 2952 BD Alblasserdam
T 078-6912899
E saambinder@verloop.nl

Advertenties dienen uiterlijk donderdag vóór de week van verschijning aangeleverd te zijn. Rouwadvertenties uiterlijk maandag-morgen 9 uur.

Advertenties € 1,90 per mm.
Familieberichten € 0,45 per mm.
Deze prijzen zijn excl. 21% btw.

Abonnementenadministratie

Adreswijzigingen enz. aan:
Bureau voor Kerkelijke Dienstverlening
Houttuinlaan 7, 3447 GM Woerden
T 0348-489900
E info@desaambinder.nl

Betalingen abonnementsgelden:

IBAN: NL11 INGB 0000 0643 27 n.v.v.
De Saambinder-abonnementen te Woerden.

Abonnementenprijzen:

voor Nederland: € 15,50 per halfjaar
voor het buitenland*: € 150,00 per jaar
* afwijkend tarief voor: Canada: \$ 165,
USA: \$ 140

Correspondentieadres Noord-Amerika:

A.C. Kieboom
12093 Sprinkle Road
Vicksburg, MI 49097
T. 001 269 720 3533
E. saambinder.noordamerika@gmail.com

Enkele handige websites

Gereformeerde Gemeenten:
Algemeen: www.gergeminfo.nl
(doorklikken naar diverse deputaatschappen)
De Saambinder: www.desaambinder.nl
Adviesplein gemeente en gezin:
www.gemeenteengezin.nl
Studenten: www.studentengergem.nl
Jeugdbond: www.jbgg.nl

De redactie behoudt zich het recht voor ingezonden bijdragen, kerknieuws, berichten en advertenties zonder overleg aan te passen, in te korten of zonder opgave van reden niet te plaatsen.

De redactie aanvaardt geen enkele aansprakelijkheid betreffende de inhoud van de advertenties en de (recensies van de) aangekondigde boeken.

13

Een dominee in de gevangenis

Een antwoord op het gebed

'Lambertus, er is een brief voor je!' roept moeder Ledeboer de volgende morgen onderaan de trap. Zo snel hij kan loopt Lambertus naar beneden. Een brief voor hem? Hij kijkt naar de afzender en leest: Hervormde Gemeente Benthuisen... Zijn hart begint sneller te kloppen. Zou... zou dit het antwoord zijn op het gebed van gisteravond? Bevend maakt hij de enveloppe open. Z'n ogen vliegen over de regels. Uit drie kandidaten is hij gekozen! Hij heeft een beroep ontvangen van de gemeente te Benthuisen. In zijn hart voelt hij dat de Heere hier spreekt. Hij móét naar Benthuisen, er is geen twijfel mogelijk! Had de Heere gisteravond, toen hij zo moedeloos was, en eraan twijfelde of hij wel dominee moest worden, niet gesproken: 'Ik zal u leren van de weg, die gij gaan zult...'? Ja, hij weet het zeker. Het kan niet anders of dit is een antwoord op zijn gebed.

Een drukke tijd breekt aan, waarin veel geregeld moet worden. In Benthuisen is men druk bezig met de bouw van een nieuwe pastorie. Dat betekent dat kandidaat Ledeboer tijdelijk in de leegstaande burgemeesterswoning tegenover de kerk moet gaan wonen. In Rotterdam wordt alles klaar gemaakt voor de verhuizing. Het was nog even de vraag hoe het allemaal verder moest. Lambertus is niet iemand om alleen in de pastorie te gaan wonen. Maar ook daar is inmiddels een oplossing voor gevonden. Mijntje, de trouwe dienstbode van moeder Ledeboer, gaat mee naar Benthuisen. En zus Petronella heeft beloofd dat zij in de toekomst ook regelmatig voor enige tijd bij haar broer wil wonen. Lambertus zoekt al z'n boeken uit die hij wil meenemen en schrijft een brief aan de consulent van Benthuisen of ds. Hugenholtz - zijn neef - hem in juli in het ambt mag bevestigen. Zaterdag 28 juli vertrekt hij voorgoed naar zijn nieuwe gemeente. ♦

vervolgverhaal | J. Kranendonk - Gijssen - uitg. Den Hertog

Narcose

Als je weleens een operatie hebt ondergaan, weet je wat narcose is. Je wordt onder narcose gebracht zodat de arts zijn werk kan doen.

Het is een zegen dat je in een land leeft waar goede medische voorzieningen zijn. Dat is in heel veel landen op de wereld totaal anders.

Afhankelijk van de operatie word je plaatselijk verdoofd of ga je geheel onder narcose. Bij narcose word je in een slapende toestand gebracht. Het is een combinatie van slaapmiddelen, medicijnen, pijnstilling en eventuele spierverlappers. Door de narcose merk je niets van de operatie. Daarna is het wel het anders...

Het woord narcose kwam ik onlangs tegen toen ik iets las over het werk van de duivel. Narcose is een middel dat veel door hem gebruikt wordt. Het hoort bij zijn standaarduitrusting. Nee, het gaat niet om het letterlijk toedienen van narcose. De duivel gebruikt de zónde als 'narcose'. Hij brengt je van lieverlee in een bedwelmende en slapende toestand. Je leeft bij het moment van de dag. Je grijpt aan wat voorhanden is. Je stelt je gerust met het leven dat je leidt. Oppervlakkig en naar eigen inzicht.

Dat is de werking van de 'zondenarcose'. De zonde ontwikkelt zich van eigenwijsheid naar eigenwilligheid. En van eigenwilligheid naar ongehoorzaamheid. En als de narcose uitgewerkt is, houd je niets anders dan de naweeën over. Hoe pijnlijk!

Maar de Heere heeft in Zijn grondeloze barmhartigheid een middel uitgedacht om van de gevolgen van deze narcose te verlossen. Hij zet het mes in het zondaarsleven. God 'opereert' op Zijn eigen wijze. Maar dient ook op Zijn tijd hét Medicijn, namelijk Jezus' bloed, ter genezing toe. Gezonde mensen hebben Hem niet nodig. Hij geneest gebrokenen van hart. Ik ben de Heere Uw Heelmeester! ♦

Leestip: Genesis 3:6-7 en Psalm 147:1-3

L. van der Ham, Krimpen aan den IJssel

Vraag ^{en} antwoord

door
ds. Labee

Unicorn of eenhoorn (2)

Wat weten we vanuit de Bijbel over de eenhoorn?

Vertaling

Zo anders dan de dwaze afbeeldingen en vormgeving van de hedendaagse unicorn of eenhoorn, spreekt de Heilige Schrift over een eenhoorn. Weliswaar leest u deze naam alléén als u (hopelijk) de meest nauwgezette vertaling (de Statenvertaling) van de woorden van God spelt. Want alle ‘moderne’ vertalingen gebruiken woorden als wilde os of wild rund, wilde stier, woudos of buffel met machtige hoorns. Het grote bezwaar tegen deze benamingen is dat het weliswaar wilde dieren zijn, maar te temmen. Dat is in tegenspraak met minstens twee Bijbelteksten uit het boek Job. God verhaalt Job in hoofdstuk 39 Zijn werken en spreekt: ‘Zal de eenhoorn u willen dienen? Zal hij vernachten aan uw kribbe? Zult gij den eenhoorn met zijn touw aan de voren binden? Zal hij de laagten achter u eggen?’ (vers 12, 13). Het is alsof de Heere aan Zijn knecht Job vraagt of dit dier te temmen is en bruikbaar voor het land. Terecht lezen we in kanttkening 28: ‘Versta ganse-lijk niet, en dat vanwege zijn moedige en onbedwingbare kracht’. Eenvoudig is het overigens niet want de vertaling van het Hebreeuwse grondwoord wil vooral iets zeggen als: ‘zeer wild dier’. En om het nog ingewikkelder te maken, vanuit Psalm 22 lijkt het een dier te zijn met twee hoorns: ‘Verlos mij uit des leeuwen muil, en verhoor mij van de hoorns der eenhoorns’ (vers 22). Maar omdat het in deze psalm gaat om het symbolisch gebruik van dit woord, lijkt er toch geen grond om te denken aan een wilde os of iets dergelijks. Vanuit de Septuagint (de Griekse vertaling van het Oude Testament) is men gekomen bij de naam ‘eenhoorn’. Op negen plaatsen gebruikt de Statenvertaling deze naam: Numeri 23:22, Numeri 24:8, Deuteronomium 33:17, Job 39:12, Job 39:13, Psalm 22:22, Psalm 29:6, Psalm 92:11 en Jesaja 34:11. In elk geval hebben dus Mozes,

Job, David en Jesaja dit machtige beest gekend. Bij de eerste vindplaats, Numeri 23:22, lezen we onder meer dit in de kantlijn (27): ‘De eenhoorn wordt in de Heilige Schrift geroemd vanwege zijn kracht. Dit beest is te dien tijde bekend geweest, maar wat het eigenlijk is, weet men nu niet’. Die lijn volgde C.H. Spurgeon (1834-1892) toen hij schreef: ‘De eenhoorn kan een grote, gigantische os of buffel geweest zijn die nu niet meer bekend en misschien uitgestorven is’.

Verwarring

Het moet voor de jonge generatie verwarrend zijn als dit indrukwekkende dier in Gods schepping met dezelfde naam (afkomstig uit een fabel of mythe) op één lijn komt. Het ‘symbool van het onbereikbare en de oneindige mogelijkheid van de verbeelding’ heeft toch niets te maken met de ‘jonge eenhoorn’ uit Psalm 29? Als de dichter het dier zag huppelen, moest hij denken aan het ‘trillen en schudden van de bergen’ als de Heere hevige donder en bliksem op de aarde geeft. En de hoorn van het dier is op andere plaatsen een zinnebeeld van – door God gegeven – sterkte en macht.

Het komt mij voor dat met de huidige commercie rond de unicorn of eenhoorn de boodschap van Gods Woord onderuit gehaald wordt. Het heilige is niet meer heilig en ontzag voor de Schepper is ver te zoeken. Daarom nogmaals de oproep om ons niet in te laten met deze ‘rage’. Maar God geve, lezer(es), dat we mogen weten met Psalm 92 vers 11: ‘Maar Gij zult mijn hoorn verhogen, gelijk eens eenhoorns; ik ben met verse olie overgoten’. Om gesterkt te worden door die God, Die de Zijnen draagt en schraagt om Jezus’ wil in de woestijnreis van dit leven. ♦

► Heb jij/hebt u ook een vraag?

Mogelijke vragen over onderwerpen binnen de doelstelling van De Saambinder kun jij/kunt u mailen naar ds. B. Labee of hem per post toezenden (zie colofon). Er volgt -zo mogelijk- altijd een reactie. Echter alleen als de redactie het waardevol acht voor de lezers, volgt een antwoord op jouw/uw vraag in een nummer van De Saambinder. Graag wel wat geduld. Er liggen nog tientallen vragen op een reactie te wachten.